

BURMISTRZ
MIASTA I GMINY
63-930 Jutrosin
ul Rynek 26

Jutrosin, dnia 7 lutego 2020 r.

RO.0003.7.2020

Pan

Dawid Kaczmarek

Przewodniczący Komisji Skarg i Wniosków
Rady Miejskiej w Jutrosinie

W załączeniu przekazuję odpowiedź na interpelację Sołtysów oraz mieszkańców Miasta i Gminy Jutrosin, Klubu Radnych Lepsza Przyszłość oraz Przewodniczącego Komisji Skarg i Wniosków Pana Dawida Kaczmarka w sprawie „zmiany wysokości opłat za zagospodarowanie segregowanych odpadów komunalnych w gminie” złożoną za Pana pośrednictwem na ostatniej sesji Rady Miejskiej w Jutrosinie dnia 24 stycznia br.

BURMISTRZ
Miasta i Gminy Jutrosin
Roman Kępczyński

ODPOWIEDŹ NA INTERPELACJĘ RADNYCH I MIESZKAŃCÓW GMINY JUTROSIN W SPRAWIE ZMIANY WYSOKOŚCI OPŁAT ZA ZAGOSPODAROWANIE SEGREGOWANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH.

Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego działa jako jednostka samorządu terytorialnego (podobnie jak Gmina Jutrosin) w oparciu o te same przepisy tj. m.in. ustawę o samorządzie gminnym, ustawę o finansach publicznych itd.

W związku z tym KZGRL nie działa (podobnie jak gmina) w celu osiągnięcia zysku tzn. nie płaci podatku dochodowego. Jego dochody i wydatki są realizowane tak jak w gminach w oparciu o przyjęty uchwałą Zgromadzenia Związku (odpowiednik Rady Miasta) budżet. Wynik finansowy Związku nie jest wyrażony jako strata lub zysk (z działalności gospodarczej) lecz jako nadwyżka lub deficyt budżetowy. Gmina Jutrosin jest członkiem Komunalnego Związku Gmin Regionu Leszczyńskiego i z tytułu członkostwa wniosła do KZGRL w 2013 r. udział w wysokości 5000 zł. W swojej interpelacji prawdopodobnie pomyliliście Państwo KZGRL z Miejskim Zakładem Oczyszczania Sp. z o.o., w którym Gmina Jutrosin jest udziałowcem (wspólnikiem) i uchwałą Zgromadzenia Wspólników MZO Sp. z o.o. jest zobowiązana objąć w 2020 r. udziały w Spółce za kwotę 107 tys. zł.

Na mocy uchwały Rady Miejskiej Gminy Jutrosin z chwilą zostania członkiem KZGRL i przyjęcia (również uchwałą Rady) statutu Związku, Gmina Jutrosin przekazała na rzecz KZGRL swoje zadania z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi tj. m.in. utworzenie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, organizacji odbioru bezpośrednio z nieruchomości wszystkich wytwarzanych odpadów (zmieszanych, zebranych selektywnie, odpadów wielkogabarytowych), pobierania od mieszkańców zryczałtowanej opłaty za usługi odbioru odpadów oraz obowiązki windykacyjne, kontrolne i sprawozdawcze.

Nie ulega dyskusji, że Pan Burmistrz Gminy Jutrosin jako członek Zgromadzenia Związku (wspólnie z pozostałymi 18 włodarzami – członkami KZGRL) jest zobowiązany do kontroli działań Zarządu Związku aby stawka opłaty którą ponoszą mieszkańcy była ustalona w sposób rzetelny – a jej wysokość pokrywała koszty ponoszone przez Związek na gospodarowanie odpadami komunalnymi, gdyż zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (najważniejsza ustawa regulująca gospodarkę odpadami komunalnymi) wnoszone przez mieszkańców opłaty nie mogą być wykorzystywane na cele niezwiązane z pokrywaniem kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, a z pobranych opłat Związek pokrywa koszty jego funkcjonowania, które obejmują koszty:

- 1) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
- 2) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- 3) obsługi administracyjnej systemu;
- 4) edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Z kolei Gmina (Związek) nie może finansować w/w kosztów z innych źródeł niż pochodzące z opłat od właścicieli nieruchomości.

Należy zgodzić się, że podwyżka opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (z 11,5 zł na 24 zł miesięcznie od mieszkańca) jest bardzo wysoka – znacznie przekracza poziom inflacji,

wzrostu cen energii elektrycznej, paliw i wynagrodzeń, jednakże skalkulowana została z należytą starannością. Tym samym nieuzasadniony jest zarzut, że wzrost stawki opłat jest nieusprawiedliwiony, stawka została skalkulowana w sposób nierzetelny i w związku z tym powinna zostać obniżona.

Poniżej przedstawię sposób wyliczenia stawki i okoliczności jej uchwalenia.

Na wstępie należy zaznaczyć, że Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego jak każda jednostka samorządu terytorialnego jest zobowiązany swoje wydatki z tytułu dostaw usług (w tym wypadku związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi) ponosić w sposób gwarantujący wykonanie usługi zgodnie z obowiązującymi przepisami tj. zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminie za możliwie najniższą cenę.

W związku z powyższym KZGRL jest zobowiązany zawrzeć umowę na świadczone usługi z przedsiębiorcą wybranym w drodze przetargu nieograniczonego. Wybór usługodawcy jest oparty o dwa kryteria:

1. Cena usługi 60 %;
2. Termin płatności 40 %.

Stawka opłaty powinna zostać skalkulowana w oparciu o:

- a) koszty usług odbioru i zagospodarowania odpadów ponoszone na rzecz przedsiębiorcy wybranego w drodze przetargu;
- b) liczbę mieszkańców zamieszkujących obszar KZGRL;
- c) ilość wytworzonych na terenie Związku odpadów;
- d) kosztów administracyjnych i kosztów edukacji ekologicznej.

Przed ogłoszeniem przetargów Związek oszacował prawdopodobne koszty usług odbioru i zagospodarowania odpadów oraz utrzymania Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Kwoty te zostały zaplanowane jako wydatki w uchwale budżetowej i Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Należy przy tym zaznaczyć, że ok 95 % kosztów ponoszonych przez Związek jest ponoszonych na rzecz podmiotów zewnętrznych wybieranych w drodze przetargów nieograniczonych a pozostałe 5 % przeznaczone jest na koszty administracji (wynajem pomieszczeń, wynagrodzenia, zakup wyposażenia w tym oprogramowania komputerowego i in.), z których część jest ponoszona na rzecz usługodawców i dostawców również wybieranych w przetargu lub konkursie ofert.

Ponieważ ogłaszane przetargi na odbiór i zagospodarowanie odpadów, oraz na utworzenie Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych z odbiorem i zagospodarowaniem zgromadzonych tam odpadów zostały unieważnione ze względu na wartość złożonych ofert znacznie przekraczających wysokość środków jakie KZGRL zamierzał przeznaczyć na realizację tych zadań, wysokość stawki została ustalona na podstawie przewidywanej do odbioru i zagospodarowania w 2020 r. masy odpadów komunalnych odebranych bezpośrednio z nieruchomości oraz gromadzonych w PSZOK i szacunkowego kosztu 1 Mg odbioru i zagospodarowania tych odpadów.

Liczba mieszkańców zadeklarowanych do opłaty w 2020 r. (wynikająca ze złożonych deklaracji, powiększona o mieszkańców Osiecznej – od 1.01.2020 r. gmina Osieczna jest członkiem KZGRL) została ustalona w ilości 231 000 osób.

Założono, że Związek osiągnie 97 % ściągłości a więc rzeczywiste opłaty będzie ponosiło (231 000 zł x 0,97) 224 000 osób.

224 000 osób powinno pokryć wszystkie koszty Związku.

Wyliczenie stawki opłaty:

65 229 700 zł : 224 000 osób daje 291,20 zł rocznie na mieszkańca

229,20 zł : 12 miesięcy daje 24,26 zł miesięcznie na mieszkańca

Zgromadzenie Związku uchwałą przyjęło stawkę 24 zł/ miesiąc/ mieszkańca

Oferty złożone w przetargach ogłoszonych po przyjęciu stawki 24 zł również znacząco przekroczyły wysokość kwot przeznaczonych na te zadania. Ostatecznie rozstrzygnięto przetargi na PSZOKi oraz unieważniono przetargi na odbiór i zagospodarowanie odpadów. Ze względu na konieczność ciągłego świadczenia usług odbioru odpadów, do czasu rozstrzygnięcia kolejnych ogłoszonych przetargów na transport i zagospodarowanie odpadów zawarto umowy „z wolnej ręki” na okres 1.01. – 30.04.2020, tj. okres niezbędny do rozstrzygnięcia przetargów. Stawki za odbiór i zagospodarowanie odpadów ustalone w trakcie negocjacji również były wyższe niż szacowane, umowy zostały jednak zawarte dzięki zwiększeniu dochodów budżetu 2020 r. o nadwyżki z lat ubiegłych.

Główną przyczyną tak wysokiego wzrostu stawek opłat nie są wzrosty kosztów energii elektrycznej, paliwa czy wynagrodzeń. Podstawową przyczyną jest wprowadzenie przez Rząd i Parlament nieprzemyślnych przepisów, których stosowanie spowodowało ogromny wzrost kosztów.

Najważniejsze z nich to:

1. Skokowy wzrost tzw. opłaty marszałkowskiej za składowanie odpadów w okresie 3 lat, z kwoty średnio 50 zł do kwoty 270 zł obecnie.
2. Koszt dostosowania zezwoleń w zakresie gospodarowania odpadami do nowych wymogów w zakresie:
 - a) monitoringu wizyjnego;
 - b) zabezpieczenia finansowego roszczeń;
 - c) regulacji tytułów prawnych do nieruchomości;
 - d) przepisów przeciwpożarowych.
3. Ograniczenie czasu magazynowania odpadów do 1 roku.
4. Zakaz składowania frakcji energetycznej.
5. Trudności z zagospodarowaniem frakcji energetycznej (na terenie Polski wytwarzanych jest ok. 5-6 mln ton tych odpadów rocznie a możliwości zagospodarowania tj. spalania wynoszą 1,2 mln ton czyli niespełna 1/4) co spowodowało skokowy wzrost kosztów.

Szacunek masy odpadów przeznaczonej do odebrania i zagospodarowania pochodzących bezpośrednio z nieruchomości został ustalony w oparciu o masy tych odpadów odebranych w 2018 r. i pierwszej połowie 2019 r., pomniejszonej o masę odpadów pochodzących z nieruchomości niezamieszkałych, które na mocy uchwały Zgromadzenia Związku od 1.01.2020 r. zostały wyłączone z systemu gospodarowania odpadami zorganizowanego przez Związek.

Masa tych odpadów została ustalona w wysokości 62 652 Mg. Koszt odbioru i zagospodarowania został oszacowany w wysokości 800 zł za Mg (na podstawie danych z przetargów rozstrzygniętych w I półroczu 2019 r. w innych Związkach i Gminach oraz z informacji uzyskanych od firm transportowych i Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych) co daje łączną kwotę 50 121 600 zł (62 652 Mg x 800 zł).

Przewidywana masa odpadów do zebrania w 2020 r. w PSZOK również została ustalona w oparciu o masę tych odpadów zebranych w 2018 r. i pierwszej połowie 2019 r., pomniejszona o masę odpadów zielonych (biodegradowalnych) które w 2020 r. są odbierane bezpośrednio z nieruchomości i wyniosła 11 997 Mg.

Koszt utworzenia i prowadzenia PSZOK został ustalony w oparciu o oferty złożone w unieważnionym przetargu i wyniósł 2 710 200 zł.

Koszt transportu i zagospodarowania odpadów nagromadzonych w PSZOK został oszacowany w wysokości 700 zł za Mg odpadów.

Łączny koszt utworzenia, utrzymania oraz transportu i zagospodarowania odpadów zgromadzonych w PSZOK wyniósł:

2 710 200 zł – koszt utrzymania PSZOK w 2020;

8 397 900 zł – koszt odbioru i zagospodarowania odpadów z PSZOK (700 zł x 11 997 Mg);

Razem 11 108 100 zł.

Wysokość kosztów administracyjnych i edukacji została oszacowana w oparciu o założenia do projektu budżetu na 2020 r. i została przyjęta w wysokości 4 000 000 zł.

Przewidywane wszystkie koszty w 2020 r. zostały oszacowane w wysokości:

50 121 600 zł – koszt odbioru i zagospodarowania odpadów odebranych bezpośrednio z nieruchomości;

11 108 100 zł – koszt utworzenia i utrzymania PSZOK oraz koszty transportu i zagospodarowania zgromadzonych tam odpadów;

4 000 000 zł – koszty administracyjne i koszty edukacji ekologicznej;

Razem 65 229 700 zł – całkowite koszty planowane do poniesienia w 2020 r.

Kilka lat temu odpad wysokoenergetyczny można było sprzedać, obecnie trzeba zapłacić nawet 1000 zł/tonę, aby odpady zostały odebrane i zagospodarowane.

Największym problemem jest zaniechanie przez Rząd i Parlament wprowadzenia tzw. Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta, która spowoduje, że kupując jakiegokolwiek towar w opakowaniu konsument zapłaci za jego zbieranie i recykling. To sprawi, że odpad typu szkło, papier i makulatura, czy tworzywa sztuczne staną się towarami, który mieszkańiec będzie mógł sprzedać w punkcie skupu, oddać w butelkomacie itp., a jeżeli nie będzie chciał tego robić i wystawi do odebrania przez firmę wywozową, wtedy ta firma uzyska ze sprzedaży tych surowców określony przychód, obniżając jednocześnie koszt odbioru i zagospodarowania takich odpadów które nigdy nie wygenerują przychodu np. popiół czy odpady remontowe – budowlane. W efekcie jako mieszkańcy płacilibyśmy tylko za odbiór odpadów „niesprzedawalnych”, jak popiół, gruz i odpady biodegradowalne. Że jest to możliwe widać na przykładzie innych państw Unii Europejskiej, a w Polsce na przykładzie jednej z frakcji odpadów, jaką są metale a szczególnie metale kolorowe. Ponieważ kg puszek aluminiowych kosztuje ok. 6 zł odpady te są „wybierane” z koszy ulicznych, ogólnie dostępnych pojemników na terenach Spółdzielni Mieszkaniowych a następnie sprzedawane w punktach skupu. Nic nie stoi na przeszkodzie (pod warunkiem uchwalenia stosownych przepisów) aby taki mechanizm funkcjonował w odniesieniu do odpadów szklanych, papieru czy tworzyw sztucznych.

Dopóki jednak parlament nie uchwali takiego prawa stawki opłat ponoszonych przez mieszkańców rosną i będą rosły, ponieważ obecnie praktycznie nie ma odpadów – surowca wtórnego (za wyjątkiem opakowań z metali) który można by sprzedać. Za każdy rodzaj wysegregowanego przez mieszkańca surowca wtórnego trzeba zapłacić, żeby został odebrany i zagospodarowany. Ceny te rosną lawinowo, a to skutkuje wzrostem kosztów i w konsekwencji podnoszeniem stawek opłat dla właścicieli nieruchomości.

Jest to zjawisko ogólnopolskie i jeżeli na poziomie ustawowym nie zostanie zmieniony system gospodarowania odpadami komunalnymi w przeciągu roku – dwóch zdecydowana większość gmin czy Związków uchwali stawki opłat na poziomie przekraczającym kwotę 30 zł od mieszkańca miesięcznie.

Różnicowanie obowiązujących stawek w zależności od gmin na które powołujecie się Państwo w swojej interpelacji wynika przede wszystkim z różnych terminów obowiązywania umów na odbiór i zagospodarowanie odpadów.

Proszę zwrócić uwagę, że każdy nowy przetarg i zawarta w jego wyniku umowa skutkuje podniesieniem stawek. W naszym Związku poprzednie umowy zostały zawarte na okres od 1.01.2017 do 31.12.2019 co pozwoliło utrzymać stawkę na poziomie 11,50 zł od mieszkańca miesięcznie. Do końca roku nasza stawka była niższa niż w gminach na które się Państwo powołujecie. Ponadto podane w interpelacji stawki już są nieaktualne. Związek Międzygminny „Selekt” do których należy Kościan podniósł stawkę do 27 zł miesięcznie, Góra 24 zł. W gminach Milicz i Zmigród 18 zł i prawdopodobnie w tym roku zostaną podwyższone.

Odpowiadając na pytanie dlaczego Zgromadzenie Związku nie podjęło jeszcze uchwały w sprawie zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących

bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, proporcjonalnie do zmniejszenia kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z gospodarstw domowych, uprzejmie informuję, że ustawodawca nowelizując ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (ustawa z 19 lipca 2019 r., która weszła w życie 6 września 2019 r.) dał samorządom okres 12 m-cy do wydania aktów prawa miejscowego, uwzględniających nowelizację ustawy a więc zgodnie z nowelizacją w/w ustawy, tj. w praktyce nie później niż do końca sierpnia 2020 r. i do tego czasu taka uchwała zostanie podjęta. Na dzień dzisiejszy korzyścią dla właścicieli nieruchomości kompostujących odpady jest brak obowiązku zakupu brązowego pojemnika, jednakże musi ponosić opłatę jak pozostali właściciele nieruchomości tj. 24 zł od osoby miesięcznie.

Okres kilku miesięcy jest nam niezbędny w celu oszacowania masy odpadów zagospodarowanych w kompostownikach (tj. zmniejszenie masy odpadów biodegradowalnych w porównaniu do tego samego okresu 2019 r.) co z kolei pozwoli oszacować o jaką kwotę zmniejszył się koszt gospodarowania odpadami komunalnymi. Na tej podstawie będzie można podjąć uchwałę w jakiej wysokości należy uchwalić zwolnienie (od mieszkańca miesięcznie).

Nie należy się jednak spodziewać, że ulga ta w istotny sposób zmniejszy wysokość opłaty. Na podstawie informacji z Gmin i Związków, które taką uchwałę już podjęły, wysokość ulgi jest ustalana w wysokości: 0,5 – 2 zł miesięcznie od mieszkańców domu jednorodzinnego np. w Żmigrodzie ustalono zwolnienie w kwocie 1 zł od mieszkańca miesięcznie.

Podsumowując: Czy i o ile będzie musiała wzrosnąć stawka opłata zależy od:

- rozstrzygnięć przetargowych;
- rzeczywistej masy odpadów do odebrania w 2020 r., obliczonej na podstawie przynajmniej pierwszych dwóch miesięcy 2020 r. i sprowadzonej do masy odpadów do odebrania w całym 2020 r.;
- rzeczywistej liczby mieszkańców zadeklarowanych do opłaty – obecnie bardzo duża liczba właścicieli nieruchomości składa nową deklarację umniejszającą liczbę mieszkańców i tym samym zmniejszającą wysokość opłaty, a w konsekwencji dochody KZGRL (bez jednoczesnego zmniejszenia masy odpadów, a więc kosztów).

Informuję ponadto, że jeżeli moja odpowiedź Państwa nie satysfakcjonuje, w dniu 20 lutego będę do Państwa dyspozycji w trakcie sesji Rady Miejskiej Gminy Jutrosin, gdzie postaram się odpowiedzieć na zadanie pytania.

Z poważaniem

Przewodniczący Zarządu
Komunalnego Związku Gmin
Regionu Leszczyńskiego
Eugeniusz Karpiński

Burmistrz
Miejscowości Jutrosin
Ryszard Jutrosin